

Jordi VINTRÓ

La bassa de les oques

Barcelona: LaBreu Edicions («Alabatre» 25), 2010, 434 pàg. 25 €.

Gabriel Ferrater afirmà que, atesa la seva duplicitat, escriure en vers és si fa no fa l'única manera divertida d'escriure. És a dir, l'assumpció juganera d'uns constreyniments formals esdevé una pedra amb què esmolar enginy i el talent literari. I no obstant que aquesta afirmació és una obvietat, és lícit recordar-la, ja que reivindicar la vessant lúdica de la poesia, enfront segons quins arravataments transcendentalistes o patètics, resulta d'una actualitat palpable, com en el cas de Jordi Vintró (Barcelona, 1943) amb *La bassa de les oques*. L'autor, que ja havia excel·lit anteriorment amb una obra caracteritzada per l'escriptura potencial de l'OULIPO i per l'enigmística, tal com *Ludwig* (1992) o el remarcable *Insuficiència mitral* (1997, Premi Aula de Poesia de Barcelona 1996), signa aquest cop un volum de gran volada en la ja característica i heterodoxa tipografia bodoni de la col·lecció Alabatre de LaBreu Edicions.

La bassa de les oques es basa en el conegut joc de taula de l'oca, de manera que a cadascuna de les caselles li correspon un poema segons un endreç alfabètic, segons les caselles escaients (l'oca, el pont, el pou, la presó i la mort) o segons cadascun dels versos del poema «Joc brut» (*Cartes de sotamà*, 2006). Així, acompanyats d'unes auques de traç infantil, d'un desplegable de les quals es disposa al final del llibre, l'autor ens presenta un total de 63 poemes extensos de temàtica costumista i versificació molt diversa, un dels trets essencials del llibre, si bé sempre hi ha certs eixos comuns. Pel que fa a aquest aspecte, tal com se'ns n'informa al pròleg, l'autor ha obert un blog (labassadelesoques.wordpress.com) on qualsevol lector pot consultar quins són els models estròfics subjacents, així com els lemes o glosses que cadascun dels poemes representa. Així doncs, per exemple, pel que fa als poemes pertinents a les caselles de l'oca, es veu com tots junts formen un únic poema de decasíl·labs aparellats sota l'admonició de Raymond Roussel, on els protagonistes són els gegants secundaris de la vila d'Arenys de Mar: en Roc i na Maria. Així i tot, aquesta relació no implica l'exigència de cap desllorigador hermenèutic; els poemes són perfectament desxifrables. En aquest sentit, el conjunt dels poemes configura un retaule costumista ple de noms propis i d'escenes que basculen entre la tragicomèdia i la ironia quotidiana, una juguesca entre platxèries domèstiques i la crítica social soterrada o gens pudent. Per exemple, paga la pena destacar el dotzè poema, «Nyap, però ben fet», on es descriu una sessió sadomasoquista en què el dominat sexual trampeja amb un pont els ploms fosos de la casa de la mestressa.

Indubtablement, la tasca compositiva d'un llibre com aquest s'ha de plantejar amb molta cura. No debades, si bé el poema 20, «Iconoclàstia domèstica», parteix del model de «The raven» d'E. A. Poe, la filosofia de la composició de tot aquest poemari ha seguit els postulats bàsics de la retòrica. Per tant, els criteris estètics implícits es basen en la traça amb què l'autor és capaç de resoldre el trajecte entre inventiva i execució. Bé és cert que l'extensió d'alguns dels poemes tal volta és excessiva, o que segons quins rebles poden resultar forçats en segons quins contextos. Ara bé, el *tour de force* d'un projecte com aquest difícilment s'escapoleix de navegar entre l'Escil·la de la proximitat i la Caribdis de la xerrameca. El resultat, tanmateix, és ben destacable: tot sovint els pretextos del tema resulten d'un simple joc verbal a partir del qual el mostrar de formes estròfiques és gairebé antològic i inclou múltiples estratagemes narratives: des de l'ús del gènere epistolar fins al monòleg dramàtic, des de les descripcions amb llargs usos de la parafrasi fins a tirallongues exhaustives del mateix camp semàntic. En aquest sentit, la diversitat de menes de balls a l'envelat la nit de festa major del poema 31, «Sense fons», o el pantagruèlic llistat de jocs de carrer amb què la canalla i el protagonista perden concert i oremus al poema 18, «Badoc amb presses», són potser alguns dels apartats més reeixits del poemari.

Amb obres com *Xocolata desfeta* de Joan Lluís-Lluís, *Verbàlia 2.0* de Màrius Serra o les col·laboracions periodístiques de Josep Pedrals en forma de sonets, entre d'altres, sembla que a la literatura catalana es revifa la valoració de certs trets formalistes no exempts de temàtica contemporània, de certa lleugeresa preciosista, que no pretenen isolar-se en torres d'ivori sinó aproximar-se planerament i divertida al lector comú sense cap altra voluntat que no engalipar-lo sinó amb un tasca ben feta. En el cas que ens pertoca, el joc de J. Vintró ens planteja conjugar diversió i exigència a mans plenes, i ens convida fins i tot a imprimir-nos el tauler i combinar literatura i entreteniment. Al capdavant, tots ja sabem que, de daus i d'atzar, la poesia en va plena.

Jordi Florit Robusté
(Barcelona)